

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Panim me'ivot

Sefer She'elot u-teshuvot - ve-ḥidushim u-ve'urim mi-Masekhet Kidushin
u-Vetsah

Eisenstadt, Me'ir Ben-Yitshak

קחצי נב ריאמ, טטשנזיא

Zultsbakh, 498 [1737 oder 1738]

המדקה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9429

הקדמה

ענין אויל עניןא דלרבנן ליכא למילף מהאי קרא וטמא טמא יקרא דווקא אם היה טמא מתחילה הוא טמא כספק אבל לא בטור דכא לרבנן אף בטור טמא א"כ הטמא והטור שניהם שוים ולא גרע כח הטמא מהטור והשיב שלמדו ממתינת דבכורים ולכן אמר אהון מהם משני לה אבל אהא לשיטת דס"ל דאם נזקק לטומאה טמא ואם נולד הספק נהרת בטור טהור א"כ נזקק למילף מהאי קרא וטמא טמא יקרא שמרומו בזה שדווקא לטמא טמא אבל אם היה טהור טהור שפיר נזקק למילף מהאי קרא וטמא טמא יקרא דכתיב עניןא אויל עניןא וק"ל :

ובדרך

אחר נראה לי לומר דלכך אמר רבה טהור דאמרין כפ"ק דעירובין דף י"ג ע"ב אמר רב אחא בר חיבא גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה עולם שהיו כדורו של ר' מאיר כמותו ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו מפני שלא יוכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו שהיה אומר על טמא טהור ומראה לו פנים על טהור טמא ומראה לו פנים וסמם דבה הוא רבה ב"ב ואמרין בסוף ברכות דרבה היה עוקר הרים ופ"ר ש"י רבה ב"ב היה מחודד יותר בפילפול והנה דבה היה יודע שהכרעה בדיו זה תלויה והיה מתירא אם יאמר פעם אחד טהור לא יסמכו עליו שיאמרו שהוא מחודד ביותר ויכול לומר על טמא טהור ולהראות פנים כר"מ ולכך כפל דבריו ואמר טהור טהור ר"ל שאני אומר באמת על טהור טהור ולא על טמא טהור בדרך פילפול שאינו אמת וק"ל :

ובזה

יש ליבא הא דאמרין כפרק אין עומדין דף ל"א ע"ב גבי עילי דאמר לחנה שבקי לי דאענשה ובעניא רחמי ויהי לך דבה מיניה אמרה ליה אל הכפר הזה התפללתי ולכאורה יש לדקדק למה הקפידה דווקא אל הכפר הזה אלם כראה דאמרין שם בתפלת חנה וכתת לאחמיה ורע אנשים ורע המובלע בין אנשים לא ארוך ולא נוז' כו' לא חכם ולא טפש ופ"ר ש"י חכם ביותר מדאי וישלוט בו עין הרע וטעם זה רחוק מאלה אם יהיה חכם ביותר לא יקבעו הלכה כמותו כשאמר עלי שבקי לי דאענשי ובעניא רחמי ויהי לך דבה מיניה אמרה ליה אל הכפר הזה התפללתי שלא יהיה חכם ביותר כדי שיוכל לקבוע הלכה כמותו ולא יחא לי ברכה מינה שלא יקבעו הלכה כמותו וק"ל :

ובזה

יש להבין דאמרין שם שלש שנים נחלקו ב"ש ובי"ה הללו אמרו הלכה כמותינו והללו אמרו הלכה כמותי' וכתת לאחמיה ורע אנשים ורע המובלע בין אנשים לא ארוך ולא נוז' כו' לא חכם ולא טפש ופ"ר ש"י חכם ביותר מדאי וישלוט בו עין הרע וטעם זה רחוק מאלה אם יהיה חכם ביותר לא יקבעו הלכה כמותו כשאמר עלי שבקי לי דאענשי ובעניא רחמי ויהי לך דבה מיניה אמרה ליה אל הכפר הזה התפללתי שלא יהיה חכם ביותר כדי שיוכל לקבוע הלכה כמותו ולא יחא לי ברכה מינה שלא יקבעו הלכה כמותו וק"ל :

שנולד הספק בשעת איסור לא אזלינן ביה חזקה ואיך יטור הספק נהרת שנולד בשעת טומאה אלא גרם רבה דמתהר ספק דהרת אפילו כשנולד הספק בשעת טומאה והא דלא אזלינן ספק דרוסה ביה חזקה רמזוס דשכיחי כמו שכתבו התוספות ו"כ בהרת דלא שכיחי מטור אפילו אם נולד הספק בשעת טומאה וק"ל כי הוא כפתור ופרח וכל זה לתירוק ר"ת אבל לתירוק ר"י שכתבו התוספות כנדה דף י"ט ע"א בד"ה ר' יהושע אומר ר"ה וטירה הקאו ג"כ קושיות ר"ת ותירוק ר"י ד"ל דרך הבהרה להחליטן מחמת הנגע לפיכך נראהם הדברים נהרת היה קודם ולכך ריעו חוקתו ואינטרך לרבי יהושע לטהר ורבנן ממתמים מהאי טמא ור"ת מפרש בענין אחר עכ"ל ולפי תירוק ר"י אין לנו בריבן לחזק רבה דהא לא פליגי בשנוקק לטומאה ושפיר גרסינן רבא ועי' בתוספות י"ט פ"ד דנגעים שכל הפוסקים דחו פ"ר ר"ת והסכימו לפי ר"י שכתבו התוספות בשמו בנדה והנפקתה בין שני תירובים דלר"ת פליגי בשנוקק לטומאה אבל בספק ברת ולא נזקק לטומאה כ"ט מודים דאזלינן ביה חזקה דגופא וסבור הוא חבל לפי ר"י נזקק לומר איפכא דפליגי בטור סוף נזקק לטומאה וטעמא דרבנן דמטמאו משום דאיפרע חזקת הגוף דדרך שערלבן להסתלבן מחמת הנגע אבל בשנוקק לטומאה כ"ט מודים דטמא אף לרבה דשכיחי ליה בכתובת באשח אף שנולד הספק בשעת איסור אשת איש מ"מ חליכה מ"מ ה"ל ש לומר איפכא דרתי לריעותא שנולד הספק בשעת טומאה וגם דרך שער לבן להסתלבן מחמת נגע דסתם שער שחור הוא לכך מודה רבה דטמא :

ועי' ו

יש לשיב גמרא בפרק הפועלים דף פ"ט ע"א במעשה דאיפלוגו ברוקיע אם כהרת קורם לשער לכן טמא ואם שער לבן קודם לכהרת טהור ספק הקב"ה אמר טהור וכולהו מתיבתא דרוקיע אמרי טמא אמרי מאן נזכר רבה בר נחמני דאמר רבה ב"ב אני יתיר בנגעים אני יחיד בהלכות שרי' שליח תרביה כו' כי הוי קא כייחא נפשיה אמר טהור טהור ונאחזה בת קול ואמרה אשריך רבה ב"ב שנוסף טהור וינאחזה לא קמ' כשתמך בגהרה ע"כ וכדחק הרב הגאון מהור"ר שפטי'ל בספרו ופ"ר עמודים למה כפל דבריו ואמר טהור טהור ועי' שם ולפי ה' אשה ודרכיו יחא דכבר אמרנו שם נפקותא בין פ"ר ר"ת ובין פ"ר ר"י כ"ט דלר"ת מטהר ר' יהושע בספק בהרת אפילו נזקק לטומאה ולפי פ"ר דחלי' ר"י אינו מטהר אף ר' יהושע אלא בטור מתלה אלא בשנוקק לטומאה ונולד לו ספק בהרת איפרע חוקתה וטמא וכבר כתבנו זה גמראם שכל הפוסקים הכריעו כפי ר"י כמו שכתבו התוספות בנדה וק"ת שמו ורבה בר חנא רבה לברר דבריו שלא יטעו לומר כפי ר"ת דאפילו כנוקק לטומאה מטהר ולכך אמר טהור טהור ר"ל שנוקק לטומאה תחילה דלא כפי ר"ת והיה יכול לומר טמא טמא לטור נזקק ליה לכן ינאחזה בת קול ואמרה אשריך רבה ב"ב שנוסף טהור וינאחזה כשתמך בגהרה ע"כ וכדחק הרב הגאון מהור"ר חייק ר' אלי' רחלי' שהיה אב"ד בק"ק ליסא ושמתהי בעל כל הון שכוונתי לדעת הגדול הכ"ל :

והדר

למילתא קמייתא דנקטינא ברישא דאמר רבה לרבה דהא מרי מנא הא מילתא דאמרי רבנן ביה ענין אויל עניןא דהא כבר אמרנו לפי ר"י פלוגי רבנן ורבי יהושע בטור אבל בטמא שנולד לו ספק בהרת כ"ע מודים דטמא ואין לנו בריבן לחזק רבה ולפי' נזקק לומר דזה רמזה לנו הותרה וטמא טמא יקרא שטומאתו גורם לו טומאה אחרי' שאם לא היה טמא מתחילה היינו מטהרים ספק בהרת ואם נולד ספק בהרת כשנוקק לטומאה רמזוס אמותה מרומם בפסוק וטמא טמא יקרא שטומאה ראשונה גורם לו טומאה אחרי' ולפי' א לרבה מוכח שפיר מהאי קרא ביה ענין אויל עניןא דאם לא היה טמא מתחילה היינו מטהרים אותו בספק בהרת ואם היה טמא מתחילה ממתמים אותו וזה מוכח דווקא אליבא דרבה אבל לרבנן דאפילו בטור נמי טמא א"כ אינו גרע כח הטור מתחילה למה שיהיה טמא מתחילה דכשניהם ספק בהרת טמא א"כ אינו מוכח מהאי קרא דכתיב ענין אויל עניןא ולכך אמר רבה לרבה בר מתימנא הא מילתא דאמרי רבנן ביה ענין אויל עניןא :

הקדמה

ענוה שלא להראות עמנו גדול היה ענוה עכ"ל ומנינו לומר דברי
 מכית אבותיו למד דהילל עניו גדול שלא היה כמותו נהג ג"כ
 ענוה שלא להראות עמנו גדול היה מחיל בכל הדברים שבאו
 לפניו ולפני שמהי שיאמר שמהי תחילה כי לא רצה לעשות עמנו
 לגדול וחלק כבוד לשמהי ולכך בכל הש"ס דבית שמהי ובית הילל
 הקדימו ג"כ מהאי טעמא בית שמהי לבית הילל ואין לנו נריכין
 לדחוק כפי' התוספות כחניגה ולומר איירי דאקדמי' בסמיכה
 אקדמי בכל מקום אלא יש לומר מנד ענוה יתירה שהיה בהילל
 אקדמי' לב"ש תחילה וכל זה לפי' התוספות אבל לפי' רש"י
 דמפרש'הס סברי דלא תענה על רב קאי בכל דבר ולכך מתחילין
 מן הנד א"כ הדרכה אין זה יחשב לענוה לב"ה אדרבה חשב
 עמנו לגדול נגד ב"ש ולכך התחיל מן הנד ולפ"ו נוכל לפרש
 בפסטי' ולא עוד שהיה מקדימין דברי בית שמהי לדבריהם
 כשכח הדין לפניו חלקו כבוד לבית שמהי שהם יאמרו תחילה
 ומכל הש"ס אין רא"י דים לפרש כפי' רש"י א"כ לא יחשב להם
 לענוה אדרבה שחשבו פנתם לגדולים נגד בית שמהי והתחילו מן
 הנד אבל כאותו ששנינו מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו
 בחוץ הבית ונתוכחו בית הילל עם בית שמהי ואמר בית הילל
 לבית שמהי לא כך היה מעשה שהלכו זקני בית שמהי וזקני בית
 הילל לבקר את רבי יוחנן בן החרונית וע"כ מוכרחים אנו לומר
 שחלקו כבוד לב"ש ואמרו תחילה ב"ש פוסליון משום ענוה שלא
 יחשבו הם לגדולים דליכא לחומר כפי' רש"י שפירו שלא תענה
 על רב קאי בכל מקום א"כ חשבו ענתם לגדולים ולכך התחילה
 מן הנד מב"ש א"כ למה אמרו לא כך היה מעשה שהלכו זקני
 בית שמהי לבית הילל למה הקדימו בית שמהי לבית הילל כיון
 שהם היה גדולים כשיניכס אלא ע"כ מוכרחים אנו לומר בשביל

במותן וקאמר מפני שנוחין ופלונין הן כו' ובחיישי
 על התורה הארבעת בבמה אמרין בענין זה
 ומה שאמר ר' יהושע אין מסניחין
 בנת קול וכעת אקבר וכו'
 ויכלנו מן המצר כ"ד
 המתאבק בעפר
 רגלי
 חכמים ותלמודיהם
 מאיר במהר"ר יצחק ז"ל *
 תוס' פה ק"ק איזון ששט *

[Marginal notes in Hebrew script, written vertically along the right edge of the page. The text is partially obscured by the paper's damage and is difficult to read in full.]